

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 — —
 Negyedévre . . . 1 — 50 —
 Egy hóra . . . — — 50 —
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
 PÉCSIT, Széchenyi-tér 12-ik szám
 (Nadosy-féle ház)
 hórá az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó följö-
 zölások intézendők.

Szerkesztői iroda:
 PÉCSIT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény
 intézendő.
 Kéziratok vissza nem adának
 —
Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek fölé
 előfizetések elfogadatkán még
 valamennyi könyvkeresek e-
 lőben.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér) **Böhm Manó** (fő-utca), papir- és könyvkereskedéseiben
 Mindezen helyeken előfizetések is elfogadatkán.

Baranyavármegye monografiája.

(L—r.) A mindennapi életben is akár-
 hánszor nagy örömet okoz, ha valamely
 régi jó barátunk vagy ismerősünk arczépe
 akad előnkbe, vagy ha az öregebbek aj-
 kairól egy-egy ismerős egyének viszon-
 tagságait, a rég elmúlt időkben történt
 cselekedeteit halljuk elbeszélni; nem ke-
 vesébb érdekelt minket az, ha vármeg-
 yünknek, az édes szülőföldnek és tartöz-
 kádási helyünknek hű képét találjuk föl-
 tüntetve egy műben, mely föladatává teszi,
 hogy megismertesse velünk egyrészt a
 megyének a jelenben létező állapotát,
 annak földrajzi, néprajzi, természettani és
 természetrajzi viszonyait, s másrésztől ki-
 fejtsen azon multban történt változásokat,
 a melyeken megyénk keresztülment, míg
 jelenlegi állapotába jutott.

Az emberiség szellemi kifejlődtsége
 nem elégszik meg azzal, hogy egyedül a
 saját privát-ügyeivel törődjék, hogy a lé-
 tező dolgokat egyedül úgy ismerje, a hogy
 azok a jelenben léteznek, hanem arra tö-
 rekedik, hogy úgy az őt körülvevő tár-
 gyakról és viszonyokról kimerítő tudomás-
 sal bírjon, valamint hogy kutasson az okok
 után, melyek a létező állapotokat előidé-
 zték, és megismerje azon fázisokat, melye-
 ken keresztül ezen állapotok kifejlődtek.

Nem csak hogy nem fölösleges, ha-
 nem az emberi tudásvágygyal nagyon is
 megegyező dolog tehát, ha akadtak vál-
 lalkozó emberek, kik az egyes földrajzilag
 vagy történelmileg elkülönített részek, így
 a vármegyék és városok monografiáinak
 megírására szentelték idejüket.

Baranyavármegye mindeddig nem di-
 csekedhetett azzal, hogy valaki rászánta
 volna magát monografiájának megírására.
 Az utóbbi időben azonban már többen kezdtek
 foglalkoskodni ezen eszmével, így vármeg-
 yünk jelenlegi főjegyzője is már évek
 hosszu sora előtt kezdé gyűjteni kifáradhat-
 atlan buzgalommal az adatokat, melyek
 egy kimerítő ilyenmü műnek megírására
 szükségesek, de az utóbbi időben bedlított
 betegeskedése megakadályozta őt abban,
 hogy szép eszméjét keresztül is vigye.

Mikor a vármegye jelenlegi allelváltár-
 nok, Várady Ferencz a „Pécsi Figyelő”
 szerkesztőségét új állásával cserélte föl,
 elhatározta, hogy a már eddig gyűjtött
 adatokat szaporítani s a vármegye mono-
 grafiáját kidolgozni fogja. Ebbeli szándékát
 a közgyűlés elé is vitte, kérve a vármegye
 erkölcsi és anyagi támogatását. Megígér-
 ték neki mindkettőt s most már hozzá lát-
 hat a nagy munkához.

Írói ügyesség, kritikai elme, de főleg
 nagyfokú türelem kívántatik hozzá.

Nem csekély dolog a vármegye törté-
 netét, annak minden fontosabb mozzana-
 tát chronologikus sorrendben, pragmatikai
 módszer szerint végig vezetni azon időtől
 fogva, mikor még a rómaiak lándzsái vil-
 logtak a Mecsek tövében épült Sopianae
 városban; a népvándorlások s a honfoglalás
 idejétől a megye tulajdonképeni meg-
 alakításáig s innét tovább a mohácsi vészig;
 a török pasák uralmának idejétől a főlzsa-
 badítás s a megyének a jelen állapotra
 való fejlődésének korszakáig, változa e
 mellett külön-külön minden nevezetesebb
 helység — első sorban természetesen Pécs-

nek — és egyéb nevezetesebb területeknek
 keletkezését és fejlődését, tekintettel min-
 deniknek speciális viszonyaira.

Az országos levéltár, a megye és vá-
 ros, úgy az egyes családok, testületek le-
 véltárai, a magánosok kezei között levő
 adatok bő forrással kínálkoznak, de a kellő
 tapintat hiánya, az erőnek túlbücsülése
 könnyen labyrinthba juttathatna bármely
 vállalkozót, melyből aztán sohasem tudna
 kikécmereggni.

Hát még a többi sok földolgozandó
 anyag! A megyének természettani viszonyai:
 az éghajlat, a csapadékok mennyiségének,
 a hőmérsék változásainak, a passát szelek
 irányának és erejének táblázatos kimutatása
 a hozzá való átnézeti térképekkel; a természetrajzi viszonyok: az erdők,
 gazdasági s egyéb növényeknek, úgy a
 megyében föllelhető különböző állattajoknak
 föltüntetése elterjedésük mérve és helye
 tekintetbe vételével; a megyének geologiai
 viszonyai stb. mily mérhetetlen mennyiségű
 anyagot nyújtanak a földolgozásra.

Ha ezekhez hozzávesszük, hogy a mo-
 nografiának még a megye tőkeletes föld-
 rajzi állapotát s a megyénkben élő néplaj-
 joknak eredetét, nyelvi sajátosságait, szokásait,
 költészetét, a népesedés statisztikáját
 s egyéb néprajzi viszonyokat, nemkülönben
 magyarázó rajzokat, térképeket is magában
 kell foglalnia, úgy kellőképp tudjuk méltá-
 nyolni azon vállalkozó szellemet, mely
 mindezt késznek nyilatkozik rendszeres
 munkában a nagyközönség elé vinni.

Hogy a vármegye allelváltárnoka ké-
 pes lesz-e kivinni szép tervét, hogy fogja-e
 tudni nem összetakolt, hanem rendszeresen

A „Pécsi Figyelő” tárcaja.

D a l.

Két galambot láttam minapában,
 Csokolóztaq együtt nagy vidáman . . .
 Ugy megirigyeltem boldogságuk,
 S oly búsan epedve néztem rájuk.

Addig-addig néztem, míg szememből
 Észrevettem, hogy két könyvesep gördül . . .
 Talán megsajnáltak a madárkák,
 Mikor azt a két ceppp könyvet látták . . .

Főlröppenne mesze-mesze szálltak,
 Más részére talán a világnak . . .
 Oh ne röpüljétek olyan mesze,
 Repüljétek egy kis házeresze!

Eresz alatt kis lány . . . Odáérve
 Szálljatok le pizi kis kezére . . .
 Mondjátok meg neki, hogy szememből
 Az a két nagy könyvesep érte gördül.

Naszódi István.

Alom.

— No ez már mégis csak rémséges ettől
 az asszonytól! — sóhajtozott a szegény kintost
 férj. — Azért, hogy öt percetzel később jü-

vök haza, mint rendszeren jönni szoktam — fél-
 tékenykedik, pedig biz' Isten nincs rá már oka;
 azért meg, mert elkergettem azt a szemtelen le-
 gyet az orromról és a buta az ő orrára rep-
 ked és ott kezd komotizálni, zsörtölődik, lárma-
 zik, skandalumot csap, mintha én küldtem volna
 oda az ördögadát. No de különben ha . . . ?
 Ugy hiszem az ő orra se külön az enyémnél.
 Azután ez a vén skatulya, az én édes kedves
 anyósom is persze mindjárt a legszebb accor-
 dokban secundál hozzá. Jaj én szerencsetlen
 fiótás! Hogy hol is volt az én fejem, mikor ezt
 a két . . . majd mit mondtam. No de ez így nem
 maradhat, ennek másképp kell lenni . . . Vagy,
 vagy . . . mormogott füle tövét vakarintva a szo-
 bában föl-alá sétálva . . . Eh de mit — folytatá
 monologját, és nagyot toppantott lábával —
 vigye a djevola az ostobaságukat, majd én még
 sokat teketóriázok! Hol vagy „éltem kisérője,
 egészségem hővmérője”? Itt vagy? Jól van jól,
 s most „jatszós bodor füstöddel búmat vigan
 fűzöd el.”

Ezen recitálás után rágyújtott egy hosszu-
 száru pipára, ledől a pamlagra és el-elgondol-
 kodott kedves oldalbordájának érzékenységén

és drága anyósának végtelen szeretetreméltósá-
 gán, míg végre bükergetője ki esik a szájából
 és ő Morpheus karjaiban elhagyja a nyomoru-
 ságos „siralom völgy”-ét és fölzáll a szellős
 felhők fölötti országokba.

Oh! mennyire dagadt keble a boldogsá-
 gtól, midőn azurkék légtengeren keresztül rep-
 kedve a csillagos ég felé szabadnak érzé ma-
 gát minden földi nyűgtől; mennyire örült a lelke,
 hogy zsörtölődő feleségétől és örökké mormogó
 kedves anyósától oly könnyű szerrel megszaba-
 dulhatott; egész lényét átszellemiltnek érzé, mi-
 dőn a kék aetheren keresztül nyilsebességgel rep-
 pült, míg végre egy gyönyörű szép parkba ju-
 tott és ott hosszuszárú pipájából nagyokat szip-
 pantva sétalgotott ide-oda és szitta azt a kintnő
 túlvilági levegőt.

Séta közben egy gyönyörű lény kaput lát,
 mely előtt egy angyalzsépségű lény tüzes kard-
 dal föl-alá patroliroz.

— Megállj! — kiáltott rája az angyal. —
 Ki vagy?

— Jó barát.

— Te földi lény vagy, nemde?

— Igen.

kidolgozott munkában a monografiát úgy megírni, hogy a követelményeknek teljesen megfeleljen, azt természetesen majd a kész munka fogja megmutatni; mindazonáltal azt hiszszük, hogy Váradban meg van a hozzá szükséges tehetség, — csak az erős akarat és a kellő kitarthatás társuljon hozzá; s ez utóbbi két tulajdonságot illetően is előlegezzük neki jóhiszeműségünket.

Egyre azonban még nagy szüksége van: az értelmes közönség pártfogására már munkálkodása közben. A megye már megígérte neki erkölcsi támogatását; ez besegíti őt a levéltárak poros aktái közé, megszerzi számára a hatóságok segítségét, hanem e mellett még nagyon rászorul a nagyközönségre, hogy ez szolgáltassa neki az adatokat, melyeknek a kibúvárlása túlszárnyalja egy ember erejét.

A történelmi multtal bíró családok a megye történelmére nézve igen érdekes adatokkal rendelkeznek; a megyében lakó plébánosok, földbirtokosok s egyéb intelligens elemek sok különböző tapasztalatoknak vannak birtokában a népelet, népszokások terén; ezeknek közreműködése nagyon kívánatos — nem a szerző, hanem a megye érdekében, melynek e monografia közkincsévé fog válni. Mint e megyének lakóinak erkölcsi kötelességüknek ismerjük föl mindezt említették, hogy hozzájáruljanak e mű mennél teljesebbé tételéhez. Ha ezt be fogják látni, úgy bizunk benne, hogy a mű a lehető legteljesebb alakban fog napvilágot látni.

Sok szerencsét kívánunk hozzá a szerzőnek.

— Az elkeresztelések ügye. A képviselőház pendlgyi bizottsága szerdán a közoktatásügyi tárca költségvetését tárgyalta. Az ülés folyamán Helfy kérdést intézett, mily stadiumban van az ügyvezetett elkeresztelések ügye? Csak y g. miniszter azt válaszolta, hogy a sok oldalról megtámadott rendelet szükség szerinti és természetes folyamánya volt a fennálló törvénynek. Jogszerű és törvényes volt a rendelet, mert a törvény megadja a miniszternek a jogot, hogy bizonyos esetekben kibágásokat statuáljon. A mi azt illeti, vajjon oppórtunus volt-e a rendelet kibocsátása azon szempontból, hogy nem fog-e az eljárást módot összehúzózt szűlni egyházi hitelvekkel, erre nézve megjegyzi szóló, hogy a rendeletet csak akkor bocsátotta ki, midőn az előzetes tárgyalások folyama-

ban teljes meggyugvást merített az iránt, hogy dogmatikus akadály nem állja útját. Igaz, hogy utólag több oldalról ellenkező irányú nyilatkozatok merültek föl; kénytelen azonban erre nézve szót megjegyezni, hogy a katolikus egyház szervezetében dogmatikus kérdésekre nézve a alsó papságot nem lehet illetékesnek elismerni. A főpapság az illetékes helyre fordult az iránt, forognak-e fenn dogmatikus akadályok. Ha nem forognak fenn, természetesen a rendelet minden változás nélkül fenn fog tartatni; ha igen, még mindig szükséges leund a rendeletben foglalt lényeges intézkedések biztosítása, de lehetséges lesz oly formát alkalmazni, mely a dogmatikus nehézségeket megszüntesse. Szólv megnyugtathatja a bizottságot arra nézve, hogy a kormány ezen eshetőséggel szemben is teljesen tisztában van önmagával s a törvény rendelkezésének érvényét minden körülmények közt biztosítani fogja.

H I R E K.

— (Jogász-tánczestély.) Jövő hó 8-an fogják juristáink a szokasos novemberi tánczestélyeket megtartani a Hattyn-termekben. A rendező bizottság is megalakult már a következő tagokból: Elnök: Parragh Ant. alelnökök: Rásky József és Pintér Ferencz, pénztáros: Deleva Ignáz, ellenőr: Lauber Rezső, Titkár: Kriegl Nándor, jegyző: Böck Béla, bizottsági tagok: Molnár István, Mutschbacher Edvin, Éry Márton, Halász Géza, Molnár Kázmér, Forray Valer, Jellasicsch Lajos, Gombócz-Bayer Ede, Brodszky Lajos, Mihály Vilmos, Saághy János, Ponauer Kálmán, Koharits Ferencz, Dulánszky Lajos, Vargha Gyula, Oberhammer Karoly és Deutsch Zsiga. — A meghívokat, melyek Taizs József nyomdájából kerültek ki, s igen csinosan vannak kiállítva (rózsaszínű kartonpapíron két nyomással) már a napokban szét fogják küldeni.

— (Az új színház vázlatteveivel) megbíralására a szülőgyi bizottság tudvalevőleg szakértőket kért föl. E szakértőkből álló bizottsághoz — a szülőgyi bizottság határozata szerint — főkérték a magyarországi építők és mérnökök egyetlet, hogy kebeléből egy tagot mint elnököt küldjön ki. Az említett egylet most értesíti a szülőgyi bizottságot, hogy elnökül Cziegler Gy. özügyetemi nyilvános rendes tanárt küldötte ki.

— (Henk Imre) városi állatorvos, ki a legutóbbi tisztújításkor neveztetett ki, ez állásáról lemondott.

— (Czellővés.) A pécsi polgári czellővő egylet záró ünnepélye alkalmával 320 lóves tétetett s ezek közül 115 talált. Az első díjat — a legtöbb körlovesert — nyerte Beck Gyula, a 2-sodikat Barnaky Gyula, a 3-adikat Sági Gyula, a 4-ediket Kaiser Henrik, az 5-ödiket Zelms Gyula, a 6-odikat Vida János, a 7-ediket Orbán Márton, a 8-adikat Keszler Árpád.

— (A halottak napjának divatja.) Bizonyan föltűnt mindenki előtt, aki a Király-utczán végig megy, hogy minden kirakat a legdíszesebb, a legdrágább, de a legmesterségesebben készült virágokból összeállított koszorúkkal van tele. Ha egy ókorbeli római, vagy görög most föltámadna s a kirakatokban ezeket a préselet és festett szövethulladékból készült tárgyakat, melyek valami Rosenbaum, vagy Salamonsohn „koszorugyárból“ kerültek ki, látná, bizonyosan nem hinné, hogy „civilizált“ ujkorbeliek mindezeket drága halottjaik iránt való kegyeletből e napon földolgozzák. A halottak s azok emlékének megkoszorúzása már a homályos ókorban általános volt, de hogyan történt az? A halottak családtagjai, rokonai stb. maguk köztötték, — bár egyszerű s szerény, de élő virágokból s zöld galyakból — a koszorukat. Hiszen csak az élő virágnak — mint jele a szeretetnek, barátságának s kitüntetésének — van itt értelme. S ha az a kérdés merül föl, hogy a gyártott virágok fölkarolásának mi az oka, azt felelhetjük rá: az, a mi e világon sok ferdeségnek oka, a nagyzási hóbort, a föltűnési vágy, a fénytűzés, a mi még a halottak iránti kegyeletet is eltörzítja. Tény, hogy takarékosági szempontból vásárolnak ily mesterséges koszorukat, mert hiszen azokat többször lehet „használni.“ Gyönyörű kegyelet! De hát nem teszi-e meg azokkal több jelentőséggel egy olcsó élővirágkoszorú? Ha mindenszentek napján csak 3 szál szerény kis rózsát teszünk szeretetjünk sirjára, azokat nekik szentelve, ott a hantón hagyjuk elhervadni, ezerszer többet tettünk, mint az, a ki tele rakta a sarkövet a legfényesebb, a legdrágább gyöngyökből, papírból, szövetből s tudja Isten meg miből készült koszorúnak nevezett gyartmányokkal csak azért, hogy a temető látogatói azokat megbámulják, hogy azt mondják: „Ah, ez a legszebb sir!“; s hogy, ha az ünnepélynek vége, mikor már nincs, a ki megbámulná ezeket a halottaknak áldozott „virágokat“, akkor azokat egy skatulyába dobják, haza viszik, a jövő éven ismét kibuzozolják s „kegyeletből“ a sarkőre, mint kirakatra letegyék. Hol marad itt tehát

— És hivatlanok?

— Igen.

— Látom a hosszuzáru pipádról és érzem trafik szaku dohányodról.

— Hja uram, szüzdohányt nálunk már nem szabad szüni, főleg a hol én vagyok.

— Nos és hol vagy?

— Én a fiuanczminiszteriumban vagyok irnok.

— Ugy egy! Hát mit keressz itt fent.

— Uram megszöktem.

— Megszöktél-e? Akkor foglyom vagy. Egy kettő előre!

És a tízes kardu lény nyakoncsipve őt betuszkolta a kapun és egy kis czellába zárta. Ott a szegény tüpenkedett, hogy tulajdonképpen hol is van ő és mi lesz most belőle. Talán vademberek köze keveredett és még nyáron is sütik. Már-már megkezdte bánni szökését. És a mint ott busult, egy udvarias szolgáló be hozzá és mondja, hogy jöjjen vele. Minden szó nélkül engedelmeskedett.

— Mindegy — mormogott — most már ugy is hiába, bele kell törődnöm.

Sok luxussal berendezett szobába vezették, hol egy igen tisztességes öreg uri ember nagy íróasztal előtt ült.

— Te vagy az a földi lény, ki megszökött?

— Uram — kezdé a szegény férj — bocsásson meg, de engedje meg előbb kérdeznem, hogy hol vagyok? Én aztán minden kérdésére felelek.

— A menyországi titkár előtt állsz.

Férjünk mélyen meghajtá magát.

— És miért szöktél meg a földről? Talán defraudaus vagy?

— Nem uram, én tiszta kezű és lelkiismeretes ember vagyok, és már 10 esztendő óta irnokoskodom a miniszteriumban előjáróim teljes megelégedésére.

— És még mindig csak irnok vagy?

— Igen, mert nincs protekcióim, és szegény vagyok.

— Na jól van, hagyjuk ezt! Tehát miféle bünt követtél el, hogy megszöktél? Felelj őszintén, különben a gyehennára dobatlak.

— Uram irgalmat! hisz oda is szivesen megyek, csak haza ne küldjön a zsűrtől fődő feleségemhez és anyósomhoz.

— Hohó! az más, ha anyósódtól szöktél meg. Akkor már meg van bocsátva a bűnöd, mert eleget szenvedtél már érte a földön. Gondoskodni fogok rólad. Látom, hogy van eszed, mert megszöktél előlök s azért remélem, itt is használhatlak. Ugyis nagyon kevés használható írástudó ember jön ide, mert azok legtöbbször moshová mennek. Hébe-hóba ide is kerül egy egy, de a legtöbb bűnös és itt nem használható. Ugyis irnok voltál, tudsz tehát írni; fogsz-e segíteni?

— Szivesen, szivesen! Még a danadák hordaját is szivesen segíttem megtölteni, csak haza nem akarok már menni.

— Nem kell! Gyujts hát ismét hosszuzáru pipádra és tlj oda az asztalhoz és írj. Megállj! ne abból a komisz földi trafikból, hanem abból az égi szüzdohányból. Ugy ni! Most azt fogod leírni, mit én a fonográf után fogok diktálni.

— Tehát itt is van már fonográf?

— Hogyne. És pedig világeremtése óta. Ebben foglaltatnak mind a földi imák. Különb-ben jöjj ide, majd megmutatom.

Nézd, itt a fonográf tölcéire, melyben egy

az élő virágnak oly szép jelentősége? S ha körültekintünk, sajnos, azt tapasztaljuk, hogy éppen a társadalom értelmesebb elemeiből kerülnek e ferde fölfogás hívei.

— **(Halál a homokbányában.)** Szerdán a Basamalom közelében levő, s Piribauer szántóföldjéhez tartozó homokbányában dolgozott Huszár János, a Herzeg-testvérek kocsisa. Munka közben a kocsis anyja, ki szintén ott foglalkozkodott, észrevette, hogy a homokbánya felső partja elválni készül a földtől. Sietett is figyelmeztetni alant dolgozó fiát, de ez nem törődve az intéssel, tovább ásta a homokot. Abban a pillanatban lezuhant a homokpart s a hatalmas földtömeg maga alá temette Huszár jayveszékő edesanyja szemeláttára. Mire kiásták a szerencsétlent, az már halva volt s a kihívott rendőrség a boncolóházba szállította a hullát.

— **(Bort hordó kocskák által elzárt közlekedés.)** Minden évben, így szilvestert követően, megújul a belvárosi országúton lakó borkereskedők háza előtt az a botránny, mely immár elviselhetetlenné vált. Csütörtökön az Engel-féle borkereskedő cég szolgálatára a megbotránnyozásra, a mely cég különben is leginkább kiittint már évek során át azzal, hogy üzérkedése közben teljességgel semmibe sem veszi a közrendet, hanem azt napról-napra a legkihívóbb módon megsérti, a nélkül, hogy eddig bármilyenképen megbüntették volna. A nevezett cég, milliomosságának puffeszkedő gögijében nem törődve azzal, hogy vét vagy nem vét a közrend ellen, vidéken vásárolt borait egész tömegükben egy ugyanazon napra és időre rendeli be, a miből az következik, hogy az eladó falsúsiak — mindegyik elsőnek akarva végezni a lerakással — egyszerre törekszik az emulitett borkereskedő udvarába s e tolongás közben úgy összetörtödnak a kocskák a kapu előtt a különben is keskeny országúton, hogy a közlekedés teljesen megakad. Megakad pedig félórakra éppen azon az útvonalon, mely — a vasút felé vezetve — naponta a legnagyobb forgalomnak egyik főútvonala. A fentemlített napon a botránny a legmagasabb fokra hagyott úgy, hogy csak rendőri beavatkozással sikerült némiképp útát nyitni a közlekedésnek. Reméljük, hogy a rendőrkapitányság végre szintén meglegei ezt a hallatlan önkényes előidézet folytonos botránny s azt a milliomos üzérkedést a legmagasabb bírsággal rója meg mindannyiszor, a hányszor a legesekélyebb kihágást elköveti, s ezenfölül a legszigorúbban megtagyja neki, hogy ezentúl ne akarjon a milliót alul élősködő közönséges embereknek imponálni azzal, hogy egyszerre rendeli be vidéki borait, fitogtatni akarván ezzel milliomosságát; mert ezzel ugyan cseppet se áll előtünk magasabb piedadstalon, mint akkor állott, a mikor luxuozos boraival a Drávát volt kénytelen megitatni.

— **(Égő fetelep.)** A bakóca mindszenti megállóhelynél az Engel-féle faraktár megszülladása okának kipuhatólására már meg-

indították a hivatalos vizsgálatot. A vizsgálat eredményéből az tűnik ki, hogy az október 4-én d. u. 2 óra 10 perczkor keletkezett tűzet a gőzmozdony sziporkái idézték elő, a mennyiben annak a kényéme nem volt előlva tűzfóval. A károsult cég értesüléltünk szerint kárpótlást fog követelni a magyar államvasutaktól.

— **(A törvényeségi elnök szemelutona.)** A pécsi kir. törvényeségi elnöke Sávele Kalman — miut Dárdáról írják — f. hó 8-án érkezett Dárdára, az ottani járásbírósg meg vizsgálása végett. Megérkeztek a járásbírósg bírói kara, élén Balaskó János járásbíróval, továbbá Antal Pál főszolgabíró stb. fogadták. Szombat óta a leghebtöbb vizsgálat alá vette az ottani járásbírósgot s a vizsgálatot kedden befejezte. A járásbírósgnál tapasztalt gyors és pontos ügykezelésről s rendről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. — F. hó 13-án, nevénapja alkalmából — miután e napot Dárdán töltötte — a járásbírósg bírói kara s a tisztviselők külön-külön tisztelegtek az elnöknel, ki nek tiszteletére este a „Német Casinó“-ban bankett volt. — Végül ezeket írja tudósítónk: Bizonyos idegenkedést keltett a dárdai magyarság körében az, hogy az elnök a dárdai „Magyar Casinó“-t tüntető mellőzésben részesítette s még látogatásra sem érdemesítette, hanem állandóan az uradalmi tisztartók német casinójának vendége volt, mely ténykedést az elnöknek a helybeli magyarság joggal megaprendhélja, annál is inkább, mert általános tudva levő dolog, hogy a dárdai uradalom porosz tisztartói csakis azért alakítottak új casinót, hogy zavartalanul dícsőitessék „das mächtige Preussen“-t.

— **(Véresre vert kocsis.)** Lakász András, Schön Mór pécsi szállító kocsisa, szerdán össekapott Bender Lőrincz és András szolgatársával, a kik őt folyton gunyolták. A szóváltásból éktelen verekedés lett, miközben a két csufolódo testvér éles baltákat ragadott s azokkal Lakász fején és mellén olyannyira megsebesítették, hogy a sérültt kórházba kellett szállítani. A rendőrség a tetteseket letartóztatta.

— **(Farkas Sándor pécsi özigányzenekara Fiumében.)** Farkas Sándor özigányzenekara október hó elején Fiuméba utazott, hogy a „separatum corpus“-nak is juttasson valamit a szabatos magyar özigányzenéből. Szerdán tértek vissza ez utjúból, telve örömmel azon lelkes fogadtatás fölött, melyben ott részesültek. E hó 4-én kezdtek meg hangversenyeket a „Deák“ szálló nagytermében s a jelenlevő nagy számu közönség egy ekkor, mint a következő vasárnapon élénk tetszésének adott kifejezést a valóban remekül eljátszott nóták fölött. Jó hírtk csakhamar átszárnyalt Abbazsiába is, a hol Stefánia, az özveggy trónörökösöd tartózkodott s ő Fensége kívánságára azon megisztele fölhívással keresték föl őket, hogy Abbazsiába jöjjenek hangversenyezni. Az akkor 10 tagból álló zenekar eleget is tett a meghívásnak, hétfőn este már az özv. trónörökösöd

kies-nyaralójában rikkata meg a hegedűket. Vasora után a villa nagytermébe hívták őket, a hol az özveggy trónörökösöd, Stefánia főhercegnő, kinek társaságában Bellegrard és Pálffy grófnők voltak, magyar nyelven fölszóltotta Farkas Sándort, hogy játsza el kedvencez nótáit, a „Barna legény“, „Maros vize“ és „Nincsen annyi tenger csillag“ kezdett népdalokat. A zenekar több mint egy óra hosszat hangversenyezett, nagy tetszést és dícséretet nyerve ő Fenségtől, ki jól meg is vacsoráltatta őket. Másnap reggel a titkári hivataltól 150 ft honoráriumot s a következő levelet kapták Farkas Sándorhoz, a zenekar primásához czimezve:

O. cs. és kir. fensége Stefánia özveggy trónörökösödnek titkári hivatalától.

Legmagasabb megbízás folytán ezenul tudomásra juttatom, hogy zenekarának mai játéka ő leggyelmesebb cs. és kir. fensége, az özveggy trónörökösöd Stefánia főhercegnő előtt kiváló működésért különös meglegedést és osztatlan tetszést nyerte meg.

Abbazia, 1890. október 6-án.

Ő cs. és kir. fensége titkára
Perkosk.

A következő napokon ismét a „Deák“ szállóban élveztek a cigányzenekarunk zenéjét, a hol összesen 5 hangversenyt adtak.

— **(Grünhut könyvtára.)** Boldogult Grünhut Ignacz pécsi ügyvédnek valóságos vagyont képező könyvtárát, mely 500 kötetből állott, a család szétosztotta, és pedig a törvényesek könyvtárának, a jogakadémiai olvasókönyvtárnak, a kereskedő ifjak egyletének, volt húszedeinek: Kauter Jenő drukk, Ollop Mórnek és Günsberger Samuának, továbbá az elhunyt jobartáinak juttatva egy-egy részt az értékes könyvgyűjteményből.

— **(Emberhalál pinczeasás közben.)** Pecsvaradon, e hó 15-én Weisz Mórész ottani lakos és borkereskedő pinczezőnek meghosszabbítása alkalmával, délután 3 és 4 óra között emberhalál történt a földmunka teljesítése közben. A földet ugyanis a pincze aljában akként ártak, hogy a munkások, kik szép számmal voltak, az őket fölülről lezuhanással fenyegető földtömeg alatt dolgoztak, mely igen laza volt s könnyen leomló. A leomlás ma délután bekövetkezvén két munkásnak, övleg Handza Jánosnak s nejének rögtön halálát s Varga Mihály nagy-pali lakosnak életveszélyes megzúdodását okozta. A szerencsétlenséget — miut tudósítónk írja — a vállalkozók közelműtsége okozta, amennyiben a földregeg alátámasztva nem volt. A földmunkát Piccin Antonio, a boltozat elkészítését és a kőmives munkát pedig Schel Antal kőmives Pecsvarádi lakosok vállalták el. A szolgabírósg részéről a vizsgálat azonnal megindított.

— **(A huszárok új atillája.)** A hadsereg rendelteli lapjának legújabb száma közli a király elhatározását, hogy a huszárok a prémes atillán kívül nyári atillát és újast is kapjanak. Az új atillákat a prémes atillához előírt posztóból szabják, egészen a lovassági kadét-növendékek nyári atillájának mintájára, de mentekötő nélkül. A zubbonyt ellenben a huszároknál megszüntetik. A huszár-czredek tisztjei és legénysége lovon és diszben a prémes mentét, ha nem huzzák föl, ezentúl is mentekötőn félválrra vetve fogják viselni.

— **(A kezelő-gyakornoki állás megszüntetése a katonaságnál.)** Az új: „Szervezeti szabályok a katonai kezelő-hivatalknál és agy-raktaroknál“ szerint a kezelő-gyakornoki állás megszüntik s helyette egy altisztí rangfokozatot, a „kezelőtiszt-helyettes“ (Verpflichtungsaccessit Stellvertreter) címűt léptetnek életbe. Ez új rangfokozatbeliek ép olyan rangjelvényt és díjazást kapnak, mint a kadét-tiszt-helyettesek.

— **(Késedelmi kamat községi pótdó után nem szedhető.)** A belügyminiszter azt az utasítást intézte a vármegyékhez, hogy ha vannak területükön oly községek vagy rendezett tanácsos városok, melyek a községi pótdó után késedelmi kamatot szednek, szigorúan hagyják meg azoknak, hogy e gyakorlatot a jövő évtől kezdve szüntessék meg. Tétéles törvény ugyanis nem oldván meg a kérdést, szedhető-e a községi pótdó után késedelmi kamat, egyenlőtlen gyakorlat fejlődött e tekintetben ki s az ország némely községeiben szednek késedelmi kamatot, másokban nem. A miniszter törvényiük szelleméből azt a következtetést vonja le, hogy községi pótdó után

telefon eső vezet a földi imakát. Nézz le a földre. Látod azt a sok drótot?

— Igen.

— No lám, minden ember fölháza és kívánsága telefonunk által a fonografa vezettetik, azt azután csak lassan beszéltem, fölöröm az érdemesebb kéréseket és referálok a jó Istennél. Most majd te fogsz írni, én meg diktálni, gyorsabban megy. Vigyázz tehát!

Evel oda ment, srófolt egyet a fonografon és az elkezdett beszélni.

— Jóságos Istenem, engedd meg, hogy ternőd csinálhassak...

— Elég, veté közbe a titkár. Ezt nem kell írnod, különben becsukják ezt a vén lutris banyát, mint Farkas Menyhértet, azt pedig nem akarom.

— Irgalmas Isten, buktsad meg ezt a kormányt...

— Ostobaság. Minduntalan buktsassam a kormányt? Ezek az ellenzékiek mégis csak tehetetlenek.

— Kedves Istenem, lágyítsd meg Aladár szívét, hogy...

— Ni a kis hamis szerelmes.

— Irjam kérom?

— Dehogy irjad! Ilyen ostobaságokkal csak nem untatom a jó Istent. Várj csak, míg valami okos jó.

— Mindenható Atyám, állítsd vissza jó édes anyám egészségét...

— Ird. Meglesz!

— Édes Istenem, csak egyszer juthatnék magányosan Ikhához...

— Majd jutsz a pokolba, kópé.

— Csak megsegítene az Isten, hogy találkozhatték Gáborral...

— Hallod, hallod a kettőt? Összebeszéltek. Találkoztál majd az ördöggel, te hamis!

— Áldd meg Isten szeretett hazámat

— Meglesz!

— Verje meg az Isten a szökött férjemet!..!

— Hallod? ez a te feleséged. Miért nem írsz?

— Csak ezt az ostobaságot nem írom?

— Mit, te még már parancsolni is akarsz?

Pics, pacs!

A szegény férj fölbreddt, mert dühösködő felesége jól arezult uttöte, a miért elaludt.

Kircz István.

késedelmi kamatok szedése nem jogosult s hogy az egy újabb és oly teher, melyely az adózó polgárokat törvény intézkedése nélkül illetni nem lehet. Ez szolgálat indokai a megyékhez intézett szigorú utasításának.

MŰVÉSZET, IRODALOM.

* „**Hitszónoklati gyorsíró.**“ Irta: Schell Antal, pécs-egyh. esperes-plébános, okleveles gyorsírás-tanár. Ára 1 fnt 59 kr., vagy 6 intenió. Sajtó alatt van, megjelenik új évre. Megrendelhető szerzőnél: Eger a g h, Baranya megye, posta helyben. Szerző a munkájával alkalmat akar nyújtani paptársainak, hogy a gyorsírás a legkönnyebben elsajátíthatassék és annak hasznát vehessék. E munkából mindenki megtanulhatja a Gabelsberger-Markovits gyorsírás, de a szerző a főszólyt a hitszónoklati gyorsírásra fektette.

* „**Kétszer kettő — négy**“ czimvel koszorús költőnk Jókai Mór egy új regényt ír a „Képes Családi Lapok“ számára. E jól szerkesztett szépirodalmi lap az érdekes regényt már a legközelebb kezdi közleni.

TANÜGY.

(Az iskolakerkiallítás jutalmazottjai Baranyából.) A budapesti iskolaszerkiallítás bírálo bizottsága Fuchs Ádám pécs-bányatelepi igazgató-tanítóknak és Schmidt Boldizsár pécsbányatelepi tanítóknak díszoklevelet ítelt jutalmul.

VEGYESEK.

— Miképtartsuk fönn testünket jó egészségben; emésztő szerveinket rendes állapotban? Mihelyt zavarok jelentkeznek, használni kell a valódi Brandt Richard gyógyszerész-féle svájci labdacsokat melyek minden gyógyszer-tárban dobozoukint 70 kr. kaphatók, mi által testünköl a fölösleges s kártékony anyagokat kitakarítjuk.

A KÖZÖNSÉG KÖREBŐL.†)

Az 1890. évi okt. hó 9-én tartott n. bölgy kerületi tanító ülés alkalmával a tanítók közül egy sem jutott szóhoz, az ülést vezető ft. elnököt kivéve, ki — 2 órán át tartott beszédében — csakugyan megmutatta, miszerint nagyon ért az eszet nélküli festszethez s kiváló jártassággal bír a nevelésztörténelemben, melyet minden tanítóképzési növendéknek már a III. évfolyamban kell tudnia. Mindezek után következett a mindenfélék rovata. Kérdés intéztetett, nines-e valakinek valami mondani valója. Csoda, hogy végre a tanítóktól is kérdeztek valamit.

Főálltam s szót kértem. Ez meg is adott. Alig kezdettem — majd alább egész terjedelmében következék — panaszomba, melyet csakis a szakértők, azaz kártársak bíralatára óhajtottam bízni, midőn a mélyen tisztelt elnök ft szikrakat lövöl szemekkel s a dühtől tájtékozó szájjal nekem szentem s a következék szavakkal torkolt le: „Hogy meri az iskolát bezárni?! Erre vonatkozólag az ítéletet holnap megkapja! Rögton fogjon az oktatashoz, különben állásából kidobom! tudja? A mi a papírou van, az az öné! keresse!”

Hiába bevédkeztem az éhség s a nyomor által szült kétségbeesés következményeivel, a szólásszabadságot, mely először megadatott, megtagadta az elnök, ki még ezeket mondta: „Azt hiszi maga, hogy az iskolaszék tehet valamit az érdekében, vagy hogy van köze ahhoz, hogy fizetését megkapja?”

Ezen körülményeknél fogva kénytelen vagyok a n. é. közönség bíralata alá bocsajítani egy panaszomat, valamint egy — igazságos ítéltő tanfűrféltől s fölsőbb hatóság közegettől nem várt — ítéletet, melyhez saját nézetemet is vagyok bátor esztolni.

Panaszomat következésképp akartam előadni:

†) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Mélyen tisztelt tanítógyűlés!
Egedjétek meg, hogy panaszommal előlajak, mely alkalmommal egyben vagyok bátor nagy bűnömöt is tudukra adni; ez pedig nem egyéb, mint hogy f. hó 6-án megkezdett előadáson nem jelentem meg mindezeideig. Tettemet előzetesen írszt. 29-én szóbelileg, szept. hó 30-án pedig irásbelileg voltam bátor a versendi isk. elnök úrnak tudomására adni; ki azonban az intézkedést nem tartotta szükségesnek, hanem okt. hó 6-án reggeli 8 óráttól kezdve a Sbirrek által az isk. tagokat szorgos s lelkiismeretes munkára hajította, a mi — talán mióta ezen vidéken van — sohasem történt, sőt azzal sem törődött, ha egész éven át sohasem tettek kötelességöknek eleget; kik maguk kijelentették előttem, hogy őket csak veszekedésre használják.

Hogy oktatáson nem voltam, annak oka igen egyszerű s talán nem is méltó a megemléstésre s ez nem más, mint hogy nem akarok éhen halni s a Sucei-egylet tagja sem vagyok. Tudtommal a r. kath. anyaszentgyűház szt. tana szerint az öngyilkos nezz üdvözül.
Én legalább is már 5 hó óta alhatnám az igazak örök álmát a versendi temetőben, a nemes versendi iskolaszéki elnök szorgos s lelkiismeretes kötelesség teljesítése következtében.

Annak, hogy Versenden működöm, körülbelül már egy éve lesz, s az első negyedi fizetésem is alig kaptam meg. De nézzük tovább. Innen-onnan már 8 hónapja, hogy egy krajczárt sem kaptam, azon 78 frtot kivéve, melyet nyugtaztam ugyan, de nem én, hanem hitelőzöm voltak szivesek fölvenni olyformán, hogy a közsé birajához mentek s követelték pénzüket, melylyel a tanító nekik tartozik. — A bíró olyankor ugyielkülnek mutatta magát s mondá, hogy csak hozzon nyugtát s azonnal kifizeti. — Ilyen szegyenletes eljárás mellett az egész közsé tudja, hogy a tanítóknak adóssága van s így a tekintély, mely úgy is nehezen szereshető meg, teljesen elvész.

Később a bíró egészen megtagadta a fizetést, mondván: „Semmi közöm az egészhez, mert lévén az iskola felekezeti, tehát hajtsa be az iskolaszéki elnök vagy annak tagjai.”

A föntemlített 78 frtot következék sorrendben kaptam, azaz csak nyugtaztam: aug. hó 28-án, szeptember hó elején s október hó 5-én; ezen nyugtázott összeg meg a II. negyedévi fizetésem sem teszi ki, nem pedig a harmadik s most már egy és fél hó múlva a negyedik negyedévt. Földem is van a díjlelvében, de hogy az valóságilag léteznék, arról egy évi ítéletem óta tudomásom nines.

Az iskolaszékhez háromszor nyújtottam be kérvényt pénzem kiutalványozása iránt s mas tárgyban is: az isk. elnök ft nem tartotta érdemnek előhozni az iskolaszéki ülésben kérelmemet, miről a fölvevtt jvkok s az isk. tagok tanuskodnak.

A harmadik kérvényem pedig, melyben az 1887. évi márcz. hó 2-án s ugyanazon év decz. 15-én ujlóg 656f. sz. a. kiadott körrendeletre hivatkoztam, idő rövidsége miatt egyszerűen ad acta tetetett s nem mint én kértem, hogy az érdemleges elintézésről értesíttsem vagy pedig nem intézkedés esetében a nagyságos s ft. egyházmegyei főtanfűlgyelőséghez terjesztessék be.

Mindenhol keresvén orvoslást, nem találtam, végre a vallás és közoktatás ügyi miniszter ft nagyméltóságához fordultam, ez rögton intézkedett és pedig akként, hogy kérvényemet a megyéhez küldte le s utasította a közigazgatási bizottságot a dolog megvizsgálásával; ez pedig a nálunk ólomlábban járó s hosszúsas intézkedés szerint usasította a főszolgabíró urat, ez pedig a körjegyzőséget. A körjegyzőség akként vélt legjobban intézkedni, miszerint az iskolaszéket megkérdezze az ügy mibenlétéről s e végből az iskolaszéki elnök urat iskolaszéki gyűlés tartására a jegyzői hivatalos helyiségébe hívta meg. Az iskolaszéki elnök ft ezt azon indokolással tagadta meg, hogy a jegyző ft annak megidézésére hivatva nines. Tudomásom szerint a jegyző ft csak a fölsőbb rendeletnek óhajtott eleget tenni.

Látvam, hogy az iskolaszéki elnök úrnak minden több és nagyobb gondot ad, mint a tanító vagy iskola, tehát hogy éhen ne vesszek s a saját és nőm életének meggyilkolója ne legyek, kénytelen vagyok bármiféle munkát elfogadni, hogy megkeressem a mindennapi kenyeret, melyet minden jó r. kath. hívó minden áldott nap kér a jó Istentől.

S így egészen véve úgy vagyok, mint a mi Ehös Péter okl. éhezés s kajliai tanítóval történt, hogy ugyanis egy nebuló elejbe állt s mondá: „Tanító úr! „üldött ed' apám egy pár szék galambot.“ „Hol van?“ „kérdi örömmel Ehös Péter. A nebuló felelé: „A hazetón!“ s ezzel elfutott.

Nekem is van állásom s fizetésem s én is azt kérдем hol? A felelet rövid: Papírou. Segyűltül élek egy költő végzavaival, ki a néptanító magasztos s dícső pályát megénekelte: „Oh szép, magasztos és dícső e pálya, Bár a tövis azon tömelen, Ritka lélek, ki sziklaktól kálítja A bosszantást, mely éri szűnelen. Meglobad itt a büszke szív dagálya Sebte sebet vág rajta a jeltelen — S a jutalom fanyar, édes kevés — Csak messziről szép a népevevés.“ —

Tehát uraim! a nyomor, az éhség készlettek arra, hogy nem oktattam!

Az ítélet, melyet október hó 10-én reggel kaptam meg, a következék: „188/1890. Amint ön már szóval értesült róla: szomorú kötelességemmel tettetett önnel tudatni — a tegnap a községi elljáróság s iskolaszék nevében a kerületi tanfűlgyelő jelenlétében fölvevtt jkv alapján — hogy ön köteles az előadásokat azonnal megkezdeni és folytatni, ellenkező esetben fegyelmi eljárás indititák ön ellen. Ugyanazon jkv alapján arra is föhivom ön, hogy jogait a rendes, törvényes úton-módon iparkodjék érvényesíteni. Szajk, 1890. okt. 10-én. Dr. Waldfogl Károly s k. plébános.“

Hogy elintézésre méltó vagyok, az igaz, de elvártam volna a kerületi tanfűlgyelő úrtól, miszerint engem is kikérdezzék. Ez azonban teljesen fölösleges, mert a nemzett napzasomaiunk nines joguk magukat vendüknö s fölösleges őket meghívni. Tudomásom szerint pedig még az apa-vagy anyagyilkosnak is szabad magát védenie.

Tudomásom szerint az iskolaszéki tagok sem lettek meghiva s kikérdezve, pedig azoknak is van joguk a szólasra s nem csupán az iskolaszéki elnök úrnak. De azok némelyike talán másként beszélt volna, mint az isk. elnök s az nem lett volna ezszerűt.

A fizetésemre vonatkozó ítélet része épen nevetség s törvényellenes, mert a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszternek az 1889. évi szeptember 2-án 20311 sz. a. kelt rendeletében a II. utasítás az iskolaszékek számára az 1868. évi XXXVIII. t. cz. és az 1876. évi XXVIII. t. cz. végrehajtása tárgyában a III. fejezet 2. sz. a. foglalt 25. §-a következésképp szól:

„Az iskolaszék ügyel, illetőleg intézkedik, hogy a gondnok a meghatározott időben mind a rendes, mind a segédtanítóknak fizetését pontosan kiszolgáltassa.“ Tehát nem mint az ítélet szól: „hogy jogait a rendes, törvényes úton-módon iparkodjék érvényesíteni.“

Továbbá talán a vallás-és közoktatásügyi miniszternek az 1887. évi márcz. hó 2-án s ujlóg decz. hó 15-én 6567. sz. a. valamennyi egyházi főhatóságokhoz kiadott rendelete a tanító fizetésének kiszolgáltatása tárgyában sem épen megvetendő.

De az 1881. évi LX. t. cz. 54 §-at is ajánlom a versendi iskolaszéki elnök úr becses figyelmébe, ha talán annak tartalmát még nem tudna. Vagy talán azt mondja, hogy ő neki sem törvényt, sem rendeletet senki sem ír elő, hanem úgy jár el, mint neki tet-zik.

Kérdem a n. é. közönséget: van-e joga az iskolaszéki elnök úrnak az 1890. v. elején kiadott iskola-mulaszásokra vonatkozó rendelet értelme ellenében jegyzőkönyvileg kimondani, hogy a bíró a büntetések alól fömentetik? Ez pedig a múlt iskolai évben történt.

Kérdem továbbá, van-e joga az iskolaszéki elnök úrnak a miniszteri s a plüsspöki tanterv ellenében kimondani, hogy a ket tanítóval bíró népiskoláinál a B. tanító ne tanítsa az V. és VI. osztályt?

Mindenzen körülményeknél szükségesnek véltém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint szerezenek maguknak tudomás, hogy miként járnak el a nemzett napzasomaiukal, kik úgy is oly mostohan vannak díjazva. — Továbbá, hogy némely emberek mennyire tisztelik a törvényt s rendeletet.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlván, maradtam Versend, 1890. okt. hó 12-én honfui üdvözlettel Lintz Géza, tanító.

CSARNOK.

A kopácsi vizokról.

Régi vágyam volt leráudolni Kopácsra, megismerkedni a Duna ágai által elöntött nádas berkekkel, melyekről boldogult trónörökösünk annyi szépet, annyi érdekeset írt. Az idén, Dreher Antal dárjai ügyvéd ur szives barátsága folytán teljesült a régi vágy: becsolnalkoztam a kopácsi berkeket s tengernyi vizeket. Egy mesés ország csodás képe tűnt elém! Óriási fűzések, nádasok, zsombékok, víz és víz mindentült s a vízi szárnyasok változatos fajai tárultak szemem elé. De nehegy ajtóstól rohanjak be, elején kezdem leírásomat.

Baranyavármegye dél-keleti sarkán, hol a Duna és a Dráva szögellik, több ezer holdnyi mocsaras nádas terül el. A legszebb, a legvadabb rész Albrecht főherceg és Kopács község tulajdona. Ezekben a berkekben a vizvadász eldorádója van. Egész éven át, de különösen tavasszal, őszel, a költözködés ideje alatt, a gólyák, gémekek, darvak, vadludak, vadruccak, szalonkák, szárcsák, halász madarak s a legkülönbözőbb gázló fajok ezerei tanyáznak itt. S ha egy lóvés döröndül el a fűzések közt, a mesze terjedő berek szárnyasai fölrebbenve mint egy vészterhes felleg borítják el a napot.

Ide kívánczoltam én, ezt vágytam én látni.

Eljött az ősz, a madarak költözködési ideje. Írtam Dreher Antal ügyvéd urnak, a kit — mellesleg legyen mondva — soha az életben nem láttam, nem ismertem, csak a hírért hallottam, hogy derék, szives ember, s hogy ő a kopács-közégi vadász-terület főbőrője. Szemesnek a világ! Megírtam, hogy vadászni szeretnék a kopácsi berkekben. Ő, a ki szintén nagy Nimród-fi, megértett engem s megadta az engedélyt. Két vadász-pajtással le is randultunk Dárdára, hol dr. Kiss Emil ügyvéd vendégszerető hajlékára szálltunk s innen másnap Kopácsra hajtottunk, hol Dömse barátunk várt bennünket három formás kis „csiklik“-vel. Így hívják a halászok azokat a kisebb szabású lakókat, melyekbe nem fér több ember 2—3 pasasernál. A kölcsönös bemutatás után „csiklik“ be szálltunk: egy vadász, egy evezős és aztán — nagy érdeklődéssel eltelve, a vadász-szenvedély szelétől hajtva gyors sikamlással repültünk a berek felé. Alig értünk ki a falu alá, az első „dörömb“ közelebe, a vízmosásos parton egy csapat bibicz szalagált kényes léptekkel s köztük egy hatalmas szürke gény gubbaszkodott mely gondolatokba merülve. Meg kell itt hevenyében magyaráznom, hogy mi az a „dörömb“, mert bizony-bizony el nem képzeli az olvasó, hogy mi az Isten csodája lehet. Tájékoztató. A nagy víztükrökből kiemelkedő földrészeket, szigeteket nevezik a kopácsiak „dörömb“-nek. Ezekben a dörömbökön tartanak a vízi szárnyasok korzó-sétát.

Mintegy 500 lépésnyire lehetünk a dörömbhöz, hátra szólók az én Dömse barátomhoz, hogy tartanánk a „dörömb“ felé s e közben megtöltöttem a 12-ös lecseszert (Lancaster) 6-os töltényekkel, azzal az erős elhatározással, hogy majd letörölöm azt a morózus fráteret azokról a vékony hosszú arisztokratikus lábairól.

— Mire akar az ur löni? — Kérde tőlem az én Dömse barátom.

— Arra a szürke géme! — Mondtam neki s készülődtem a lövéshez.

— Nem „gem“ az uram. — Igazit helyre Dömse.

— Hát ugyan mi? Ha szabad tudnom.

— Gyöngyös gunár! — Mondja ő.

Megtudtam hát, hogy Kopácsra a szürke gémet gyöngyös gunár-nak nevezik. De többet

is megtudtam, azt is, hogy miért keresztelték így el. Mindennek meg van az oka-foka; a „gyöngyös-gunár“ elnevezésnek is meg van a maga históriája. Valamikor régen kíváncsiak voltak a jó kopácsiak, vajjon a vándor-madarak visszajönnek-e mindig ugyanazon helyre? Elfogtak egy szürke gémet s gyöngyöt kötöttek a nyakára; aztán, hogy elérkezett a költözködés ideje, utnak eresztették s a következő tavasszal lesték-várták, hogy majd visszajön-e a megjelölt madár. Egyszer csak nagy ujongással szalad be egy hltyle halász-legény a nádasból s utca-hosszat csak azt hajlja, hogy:

— Megjött! Megjött!

— Mi jött meg te bolond? — Kérde a község hazánál a legényt.

— Mi? Mi? Hát a — gyöngyös gunár!

Igy lett a szürke gémből gyöngyös gunár.

S míg én a mesét hallgattam, közelebb és közelebb ért a „csiklik“ a „dörömb“-höz, de a „gyöngyös gunár“ mintha csak hallotta s megértette volna, hogy róla szól az ének, fölhasznalta az alkalmat s még idejekorán odább állt. Nem törülhettem le. A bibiczek is nagy „sikalkodás“-sal repültek tova. Nagyon elővigyázó, okos állatok a vízi szárnyasok; nem egy könnyen lehet nyílt vizen megközelíteni őket.

Bejárva egy-két dörömböt, a „bellei palé“ hoz evezünk. Itt rengeteg sok száronkát találtunk. Valahányat léptünk a szotyogós talajon, minden csobbanásra négy-öt repült föl s nagyokat visitva sebes fecske-csapongással menekültek el a fegyveres elől. Alig került módszer egy-pár. Az egyik vadász-pajtás látva a húsár-miánykót kezdte morszolgatni, mikor hirtelen egy nagyobb szárnyas lebbenik föl előtte. Szentül azt hitte, hogy „gujzer“. Puff! Oda lö. Totty! A préda lezuhan. Csak-hogy nem gujzer volt, hanem egy mérges, anyós tekintett mocsári bagoly. Ugy leesett szegény pára, mint a rongy.

— Ejnye! Hogyan lehet valaki ilyen gorbomba? — Szólok oda.

— Pardon! Nem baglyot akartam löni.

— Válaszol a jáger-pajtás; mintha bizony azzal a „pardon“-nal föl lehetett volna a szegény baglyot támasztani.

A „bellei palé“ból a „jég-verem“-hez evezünk „hal paprikás“-ra. Már délre járt az idő, „jég-verem“-nek nevezik a kopácsiak a Duna egyik keskeny ágát, mely arról nevezetes, hogy rendkívül hideg a víz; innét nyer magyarázatot az elnevezés is. Ugyancsak itt hallottam életemben először azt a furcsa, de kétségkívül találó kifejezést, melyet a kopácsiak a hal pipelyeinek letisztogatására használnak. A kopácsiak nem tisztogatják a halat, hanem — „megfaragják“.

— Megfaragtátok már a halat? — Kérde az öreg halász.

— Igenis, megfaragtuk. — Mondják a csiklikék s darabokra vagdalva dobják a bograesba, melyben már a pattogó parázs fölött javában párolódik a nagy mennyiségben főlapragotott vöröshagyma.

Főlégség étel!

Sokszor ettem már hal-paprikást, de ilyent még soha! A kopácsi halpaprikás felejthetetlen. Már csak azért is, mert a levén uszó egy ujnyi törött vörös paprika hólyagosra marta a szám szélét. Egy forint ára szőlőszirt kentem el rá. De nem sajnálom, megérté. Nagyon jó volt! Ha már egyszer halpaprikás, hát legyen paprikás! Egy hibája volt csak, hogy — elfogyott.

Elfogyván az ebéd, elfogytunk mi is erről a helyről. Elcsiklítottunk a „kaszáló“-hoz, hol embermagasságnyi „szittyó“ közt gázoltuk a térdig érő vizet. A víz szélén meg a benyuló földnyelveken fölripitettünk s lepuskáztunk egy-pár sár-szalonkát; én egy éjjeli gémet, bakcsot is löttem.

Körülbelül másfél órai barangolás után eljutottunk a híres „kopácsi tó“hoz. Alig ért be a „csiklik“ orra a tó tükreire, százával rebentek föl a kaesák. Megközelíthetőségükről szó sem lehetett, annál kevésbé lötöttünk rájuk. Pár pillanat alatt mind eltitstultak a láthatárról. Már-már kezdett a kedvünk alább szállni, hogy nem lövöldözhetünk itt a vizivadak mesés bőség-szarujában, e százfajú vizinövénynevel gazdagon szőnyegezett tavon, midőn hirtelen megpillantunk a nyugati parton egy nagy csapat uszáló szárcsát. Uccsz nekik! A csiklikék megtesztelt erővel eveztek a „fekete sereg“ felé. A szárcsák észrevették, hogy valami gonosz szándékkal közeledünk feléjük, elszéledtek; de — dicséretükre legyen mondva — bevártak. Amint lötávolba értünk, kiesaptak a vízből s a víz színe fölött párhuzamos vonalban repültek a tó mélye felé.

Durr! Durr! Eldördültek a fegyverek s a gyaoszo szintű szárcsák gyaoszo véget értek; párosával pogyotak a vízbe. Hatot láttunk leesni s mire a hely színére értünk, csak 3-at találtunk meg. Elhelye a víz a többit. A szárcsának tudvalevőleg az a furcsa szokása van, hogy ha teljesen agyon nincs löve, ha csak egy cepp élet moczorog benne, víz alá bukik, belefogózik a víz fenekén lévő gyökerekbe, vagy valami növényzámba s inkább megfullad a víz alatt, de élve meg nem adja magát. Erős akarat-erő kell hozzá; denikve ebben az ördögös madárban megvan ez a konokság, akár csak a buvá félekben s a bukó récékben. A csiklikék azonban ismerik már a szárcsának ezt a szokását; a mikor leesik s víz alá merül, megjegyzik maguknak a helyet s oda eveznek; aztán, ha nem mely a víz, éles látásukkal a víz fenekén rövid vizaglódat tartanak s föltűrt karral belemarkolnak a vízbe: „Tessék itt a szárcsa!“ Húzzák ki a verglődő sebesült s kettőt-hármat csavarintva a nyakán diadalmasan nyújtják át a vadásznak. Nagyszerű emberek ezek a csiklikék! Úgy értik a vizimadarak szokását, mintha csak könnyből tanulmányozták volna. Előre tudtak, hogy hol fognak leszállani a szétrébbentett szárcsák. Oda vittek egyenesen bennünket s újra lötöttünk.

A delután legnagyobb részét szárcsázással töltöttük s mondhatom igeu mulatságos volt a hajsza. Esztünkbe se jutott, hogy derekig csuronyvizek vagyunk, hogy a szunyogok majd megettek.

Hát még az esteli réczo-les! Ez volt ám csak pompás! Az egész napi vadászatunkat ez tetőzte be; ez a solét este, ez volt a vadászatunk fénypontja.

Lealkonyult a nap, elláttuk a tó szélét. Holdigya levén, rohamosan sötétült az idő, csak itt-ott pislogott egy-egy halovány csillag bágyadt fénye. Egyszer csak megkezdődött a hűzás. Mintha a pokol nyíllott volna meg és pemeten nyargaló boszorkány-sereg repesett volna a fejünk fölött. Zs! Zs! Zs! Zúgott el egy-egy csapat récze. Majd a víz csobbant hatalmasat, a mint belecsaptak a ruczák. Közbenkőbe egy-egy hatalmas „kács-kács“ rázta meg az est esendjét, a mint amegrökönnyödött vezénylő him-rucza rikacsoló hangján el-elordította magát. Sötét volt, nem láttunk; de azért lödöttünk úgy gondolom formán.

S esett is. Lötöttünk nagy dunai réczeket, cigány-réczét, püttyös réczét, bukó réczét. Mint-

egy fél óra hosszat tartott a huzás, de azt kellett hinnünk, hogy a világ valamennyi récéje talákkat adott a fejünk fölött.

Borzasztó repedés volt. Ma is úgy gondolok rá, mintha csak álom lett volna, pedig való volt biz' ez. A kopácsai a ruczák váltóhelye, itt váltanak át a dunai récék a Dráva s a drávaiak a Dunára. Központi pályaudvar! Naponta ezer meg ezer utas megy keresztül rajta.

A vadászt befejezése után elkezdttünk „hopp-hopp”-ozni a koromszót éjbe, de hasztalan, nem találkoztunk össze a fűzes-nádas la byrintben. Evezttünk egyenként külön-külön. A csikliské természetesen tudták az irányt, tudták magukat tájékozni. Alig telett bele három negyed óra, csiklink a ringó vizen a „csendes ér”-hez jutott, honnét már a falu alig van pár perezyire. Itt összetalálkoztunk mindannyian s a zsákmány mennyiségének megállapításához fogtunk. Egy darabig csak el tudtuk számlálgatni, hogy mennyit lőttünk, utóbb azonban már összezávartuk a nagy mennyiséget s csak annyit tudtunk, hogy — sokat lőttünk.

A faluba érve, Dömse barátunk úri kényelemmel berendezett házikójában átköltöztünk, a lueskos ruhát szárazzal váltottuk föl s aztán nagyot ittunk a bérlő-triumvirátus: Dreher, Heiden és Dömse urak egészségére; azok egészségére, a kiknek a szíveségéből átélhettük az élvezetes és fölülte tanulságos szép napot; persze a magunk egészségéről sem feledkeztünk meg, kedélyesen ültetvén a kopácsi „siller”-t, melynek az a jó tulajdonsága is van a mellett, hogy az embernek egészségére válik: meg se kell fizetni az arát, mert a vendégnek — barátságból adják.

Kedves emlékül marad előttem a nap örökre, melyet átélveztünk Kopácson szárazon és vizen.

A ki még Kopácson nem vadászott, az nem is tudja, hogy mi a vadászat. Hatszáz töltenyt vittünk magunkkal s a hatszából maradt is, nem is. Kittzesedett a fegyver cső a sok lödözéstől. Nem is vadászat, hanem háboru volt ez, de olyan háboru, a melyre mindenkor szívesen vállalkozom.

Várady Ferencz.

Laptulajdonos:

NAGY FERENCZ

Felelős szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Ma és naponta

a téli kertté átalakított

Hattyu-teremben

fellépte az ujonnan szervezett

daltársulatnak

Grossman József igazgatása alatt.

◆ Csak még rövid vendégszereplése ◆

Charles Rauschle

a hírneves mimikusnak, az ugynevezett 36 fejt embernek.

Új bohózatok:

„Eine Blamage“ énekes bohózat.

„Zwei alte Bekannten“ kettős jelenet.

Kezdeté 8 órakor. Szabad bemenet.

Vasár és ünnepnapon beléptijegy 30 kr.

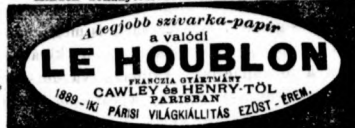
FŐTARTOTT HELYEK.

Jó hideg ételekről és kitünő kávéházi italokról legjobban gondoskodik

Szálasi Alajos,

az „Európa” kávésa.

Minden dohánytösdőben és díszárú-üzletben.

Főraktár: KANITZ OTTÓ és társaiál BÉCSBEN.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

ZELESNY KÁROLY

Ő cs. és kir. Fensége József főherczeg udvari fényképésze.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek ezzel tiszteletteljesen tudomására hozni, hogy **Pécsert, a Király-utczában, a dr. Schwarcz-féle ház kertjében** a látogatók kényelmére a legfokozottabb igényeknek is megfelelő

második

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERMET

nyitottam.

Az újabb kori fényképészeti vívmányok figyelembe vételével épített s épp oly díszesen berendezett műteremben a felvételek tetszésszerinti nagyságban a délelőtti és délutáni órákban eszközöltetnek s a képek kifogástalan kidolgozásáért és kiállításáért — lehetőleg olcsó árak mellett — kezeskedik alulirt.

A műteremnek két utczárol van bejárója és pedig a Király-utczárol (dr. Schwarcz-féle ház) 14. szám és az Ópósta-utczárol 17. sz. alatt.

Felvételek — még borus időben is — nemcsak hétköznapokon, hanem vasár- és ünnepnapokon is eszközöltetnek, mindenkor d. e. 8 órától esti 6 óráig. — Péntek napon délután azonban — a vasárnap munkaszünet helyett — a műterem zárva van.

Számos pártfogásért és látogatásért eszedzik

ZELESNY KÁROLY,

udvari fényképész.

Hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint csődbiróság 11390/90. sz. a végzése és Wertheimer Géza közadós ideiglenes csődválasztmánya határozata alapján ezennel közhírré teszem, miszerint a tömeghez tartozó és a leltárban 16—518; 533—66S. tételszám alatt felvett, és összesen 2125 frt 69 kr-ra becsült

posztó, szövet és fűszer áruk, edények, bolti felszerelés

stb.-ből álló ingóságok, zárt ajánlati tárgyalás útján készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Felhívom énnélfogva a venni szándékozókat, miszerint zárt ajánlataikat a fent kitett becsérték 10 százaléka, vagyis 212 frt 57 kr. bánatpénz bemellékelése mellett nálam (Pécs, Plébánia-utca 5. sz. a.) folyó 1890. évi november hó 4-ik napjának délutáni 5 órájáig nyújtsák be.

Az ajánlati uton eladás alá kerülő tárgyak leltára Pécsert nálam, Mohácson pedig dr. Tauszik Emil ügyvéd ur irodájában bármikor betekinthező, míg maguk a tárgyak 1890. évi október hó 28. és 29-én délelőtt 10 és 12 óra közt Maisson (Baranyamegye mohácsi járás) a helyszínén szintén megtekinthezők.

A választmány fentartja magának a jogot a beérkező ajánlatok közül szabadon választani, esetleg azokat mind visszautasítani.

Kinél ajánlatát a választmány elfogadja, az köteles a tárgyakat az értesítés vételétől számított 48 óra alatt átvenni és a vételért készpénzben azonnal lefizetni, ellenesetben bánatpénzét veszti, s a fent elsorolt ingók kárára és veszélyére új eladásra bocsájtattak.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett, a benyújtási határidő eltelte után legkésőbb 3 nap alatt fog határozni, mely után azoknak, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénzüket vissza fog adatni.

A választmány sem a leltár helyessége, sem pedig az áruk mennyisége és minőségeért semminemű felelősséget nem vállal. A bélyeg és jogilleték vevő által viselendő.

Kelt Pécsert 1890 október 15-én.

Dr. Jobst László,

mint Wertheimer Géza csődtömegének gondnoka.

Naponta kitünő pesti

a **SILLAY-féle vendéglőben.**

Mától kezdve minden nap a buda-pesti magyar részvény-társasági sörgyár-ból kikerülő kiváló minőségű

Király-sört

mérem ki, mely a jelenleg árusított min-denféle külföldi drága sörtémekkel minőségre nézve kiállja a versenyt, s e mellett azokhoz mérten aránytalanul ol-csóbb is.

Mint kitünő hazai gyártmányt aján-lom a n. é. közönség figyelmébe.

Sillay József.
vendéglős.

A legolcsóbb, legjobb és kipróbált
Barthelnek eredeti carbolineumával
barnára való bemázolása által tartósan megvédet-
nek a kerítések, fészerek, raktárak, koscsik, gaz-
dági eszközök, padlók stb. rothadás, gomba,
korhadás és férgek ellen.

1 ko. elegendő 6 □ méterre. Ut.sítá: in-
gyen. Föld mulhatatlan minőségéről jótállás.

5 ko. próbaküldemény 1 frt 50 kr.,
100 ko. 16 frt Bécsben

Michael Barthel & Comp.
Bécsben X., Keptergasse 20.
(Alapt. 1781.)

1027.
tk. 1890.sz.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Scheibner János hagyatékának esődítmége ügyében a pécsvaradi kir. bíróság területén lévő Hidasdon fekvő a hidas i 480. sz. tjkvben felvett 471. b) 326. a koresmalházra, utvartér, belsőség: e 1600 frt becsárban, a hidasdi 1349. sz. tjkvben fel-
vett 5667. b) hszsz. részletre az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §-a értelmében 146 forint becsárban; az 5689. b) hszsz. fekvőségre az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §-a értelmében 146 forint becsárban; az 5709. b) hszsz. fekvőségre az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §-a értelmében 146 forint becsárban; az 1607. hszsz. szőlő és pincézének Scheibner Jánost illető fele részére 371 forint becsárban; a hidasi 1232. számú tjkvben felvett 3980. hszsz. fekvőségre 158 frt becsárban; valamint a Hid-
dasdon 1890. évi januus hó 14-én az 1881. évi 60. t.-cz. 203. §-a értelmében felvett becslési jegyzőkönyv alapján a hidasdi határban fekvő és a Müller Katalin és Lehu Konrad szomszéd-
dok között elterülő néhai Scheibner János ha-
gyatékát képezett telekkönyvvezetlen prészáz és pinczére 400 frt becsárban az árverést ennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi október hó 3-i-ik napján d e. 10 óraker Hidasdon a község házában megtartandó nyilvános árverése a megállapított kikialtási áron alól is eladatui fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingat-
lanok becsárának 10%,-át, vagyis 160 frtot, 14 frt 60 krt, 14 frt 60 kr., 14 frt 60 krt, 37 frt 10 krt, 15 frt 80 krt és 40 frtot készpénzben avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában foglalt s jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-
miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovaadékképes érték: apírban a kiküldött kezéhez letelni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat-
pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. trvszék mint telekkönyvi ha-
tóság 1890. évi julius hó 14-én.

Lukrits István
kir. törvénzéki bíró.

A cs. és kir. kiz. szab.

Herzog Sándor gyárai, Bécs, I., Graben, Bräunerstrasse 6.

szállítanak elismert legjobb minőségű

Mosógépeket,

(Strakosch és Poner
szabadalmazott)

facsarógépeket,

ruha-mángolókat,

vasalógépeket

sat.

Csatorna-zárakat,

önmozgásu,

legjobb védelem

áradás ellen,

patkányok ellen,

csatorna-bűz ellen.

Meidinger-kályhákat
egyszerű és díszes kiállításban.

szabályozható
töltő-kályhákat,

Caloriférest,

központi fűtéseket,
szellőztető készülékeket.

Eladás jótállás mellett. — Képes árjegyzőkek ingyen és bérmentve.

A bécsi zongora-készítők első iparszövetkezete

bejegyzett szövetkezet korlátlan felelősséggel.

Főraktár:

Budapesten, IV., váczai-utczá 24. sz. alatt.

Üzletvezető: **CECELITS JÁNOS.**

Nagy választék

rövid szalon-, piccolo- és Mignon-zongorák, pia-
nino és harmoniumokban.

Gyártelep: Bécsben, IV.,

Klagbaumgasse Nr. 3.

Sirkoszorúk

Mindenszentekre

élő, valamint természetes, szárított virágokból a legujabb
módszer után felkészésen legyű, jutányos árak mellett.

Továbbá:

a téli idényre szobai disznövények nagy készletben

Nowotarski A. és fiánál

Pécsett.

ÜZLET-ÁTVÉTEL.

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy bold.

Zosel Antal lakatos üzletét
átvettem és azt

Rammert Vilmos czégem alatt

ugyanazon helyiségben Pécsett, Mária-utczá 34. sz. a. tovább vezetendem.

Hosszu évek során át szerzett tapasztalataim által azon kedvező hely-
zetben vagyok a n. t. közönség igényeit minden e szakmába vágó munkák-
kal teljesen kielégíteni, miért is kérem nagybecsű pártfogásukkal támogatni.

Pécsett, 1890. október 11-én.

Mély tisztelettel

RAMMERT VILMOS,

lakatos-mester.

A koronaépület

vendéglő és bolthelyiségeit
egyben vagy elosztva kiadom.

Ifj. Rézbányay János.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen.

Alulírott orvosi utasításra ajánlja magát a szabályszerűen előírt

massage végzésére.

Hogy a massirozást teljesen elsajátítottam, azt a részemre kiállított több helybeli orvos ur bizonyítványai igazolják.

Éécsett, 1890. október havában.

Kovács János,

masseur a Pintér-féle gőzfürdőben.

Mindennemű vizi betegség

és annak utóbajai ellen egymint: sárgaság, bél- és hólyag-katarus, lélegzési nehézség, májbj stb. ellen legjobb gyógyszer a hírnöves

Hydropsin

(orvosok által ajánlva)

Grobstein Séc-gyógyszertárában

Gmunden-gyógyfürdőben,
Felső Ausztriában

egy palackknak ára használati utasítással együtt
1 frt, csomagolva 1 frt 20 kr.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy miután az egerághi templom dísz festésével elkészültem és ott, ugy mind a bakóczai, kakasdi, hirdi és szegzárdi, valamint a pécsi budai-külvárosi plébánia-templom stb. dísz-festésével is a legnagyobb elismerésben részesültem: valamint a

czég és szobafestés

terén is ugyan azon érdemeket szerevve, jó színérzékem és munkám tiszta kivitele és tartósága által e ezélből üzletemet ugy rendeztem be, hogy e téren bármi hason-üzlettel előnyösen versenyezhetek annál is inkább, minthogy a legelső bécsi, berlini, stutgarti és párisi tanárok által készített szobaplafond és fali mintáit franciaia és német stílusban nagy választékban beszereztem, mely által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legegyszerűbb szobafestéstől a legdiszesebb munkáig minden igényeknek megfeleltetek.

Templom festéseket, mint eddig is elvállalok.

A n. t. közönség becses pártfogását kérve, melyet kiérdemelni mindenkör főttörökvesem leend, maradok mély tisztelettel

Vadász Béla,
dísz-festő.

Pécsen, József-utca 5. sz.

Van szerencsénk a t. közönség becses figyelmébe a legdiszesebb és a legnagyobb választékú

sirkoszoru raktárunkat

meglepő olcsó árak mellett ajánlani; továbbá ajánljuk a

Mindenszentek napján

szokásos sir- és sírboltok feldíszítését és fényes kivilágítását. A szükséges lámpákat kölcsönözzük, kívánatra egyenruhás díszőrt is állítunk, intézetünk oly nagyban és gazdagon van felszerelésekkel berendezve, hogy minden tekintetben a legmagasabb igényeknek képesek vagyunk megfelelni, oly olcsón, hogy más vállalat arra nem képes. Számos megrendeléseket kérve maradunk tisztelettel

„Kegyetet“ első pécsi dísz-temetések rendező intézete

Ópósta-utca 22. sz. saját házában.

Legkellemesebb

üditő ital

mindenkor

ugy egyedül, valamint borral
vagy gyümölcsnedvekkel
vegyítve

kapható
minden

fűszerkereskedésben

és vendéglőben.

Magyarországi főraktár:

Bauer Lajos és testvére,

Budapest, Arany János-utca 9. sz.

Főraktár Pécsen

Grünhut és Hirschler arak fűszerkereskedésében.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle valódi tisztított

DORSMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

3., valamint

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősitését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben III. kerület Heumarkt az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerházában.

Pécsen kapható: Sipőcz István, Zsiga László, Erreth Janos és az Irgalmask gyógszertárában; Reeh Vilmos, Spitzer fia és Köszl János kereskedésében.

Nagy választék

sirkoszorukban

Roth és Rosenthálnál

Király- (fő) utca Hattyu-épület.